

**Пам'ятка
депутата Миколаївської сільської ради
про його права та обов'язки**

Юридичний статус депутата Миколаївської сільської ради – це його правове становище, що встановлюється сукупністю правових норм, які регламентують суспільні відносини, пов'язані з політико – правовою природою депутатського мандата, його виникненням, припиненням і терміном дії, повноваженнями депутата, гарантіями його діяльності, а також підзвітністю, підконтрольністю та відповідальністю депутата.

Статус депутата сільської ради характеризується наступними основними рисами:

1. Депутат є виборною особою.
2. Депутата виступає представником членів територіальної громади, що проживають в межах відповідного виборчого округу, в місцевій раді. При цьому його слід розглядати не лише як представника своїх виборців (тих виборців, що голосували за нього на виборах), а як представника всіх членів територіальної громади округу – він представляє та захищає інтереси як виборців, так і тих людей, які ще не досягли вісімнадцятирічного віку чи не перебувають у громадянстві України.
3. Депутат здійснює свої повноваження, не пориваючи з виробничою або службовою діяльністю.

Це правило не поширюється на депутата, обраного секретарем сільської ради, який не може суміщати свою службову діяльність з іншою роботою, у тому числі на громадських засадах (за винятком викладацької, наукової та творчої у позаробочий час), займатися підприємницькою діяльністю, одержувати від цього прибутки, якщо інше не передбачено законом.

Депутат місцевої ради не може використовувати свій депутатський мандат в цілях, не пов'язаних з депутатською діяльністю і не може мати іншого представницького мандата, наприклад, бути народним депутатом України, сільським, селищним головою чи депутатом районної, обласної ради.

4. Депутат є повноважним і рівноправним членом відповідної ради. Він наділяється всією повнотою прав, необхідних для забезпечення його реальної участі у діяльності ради та її органів.
5. Статус депутата місцевої ради визначено законодавством України відповідно до принципу імперативного депутатського мандату, згідно з яким:

а) депутат підтримує зв'язки з виборцями, об'єднаннями громадян, які висунули його кандидатом у депутати, а також колективами підприємств, установ, організацій, органами державної влади, органами місцевого самоврядування, органами самоорганізації населення та органами

об'єднань громадян, розташованими на території його виборчого округу. Він зобов'язаний періодично, але не рідше одного разу на рік, звітувати про свою роботу перед виборцями відповідного виборчого округу;

б) виборці можуть давати своїм депутатам *доручення*, що впливають з потреб відповідного виборчого округу чи територіальної громади в цілому;

в) депутат може бути в будь-який час *відкликаний виборцями* у встановленому Законом України "Про статус депутатів місцевих рад" порядку. При цьому, підставами для відкликання можуть бути:

- порушення депутатом положень Конституції і законів України;
- пропуск депутатом протягом року більше половини пленарних засідань ради або засідань постійної комісії, невиконання ним без поважних причин рішень і доручень ради та її органів;
- невідповідність практичної діяльності депутата основним принципам і положенням його передвиборної програми;
- використання депутатського мандата в особистих чи корисливих цілях; систематичне порушення депутатом норм депутатської етики.

5. Депутат, здійснюючи свої повноваження, повинен дотримуватися *правил депутатської етики*, зокрема:

- керуватися загальнодержавними інтересами та інтересами територіальної громади чи виборців свого виборчого округу (нести відповідальність перед своїми виборцями за обіцянки, дані в період передвиборчої кампанії; будувати свою роботу з виборцями на повазі та уважному ставленні до особистості незалежно від віку, статі, соціального статусу, партійної приналежності тощо; вивчати потреби територіальної громади, інформувати про них раду та її органи, брати безпосередньо участь у вирішенні; вивчати громадську думку; проводити прийоми виборців, розглядати на надавати відповідь на звернення у строки та в порядку, визначених законодавством; забезпечувати конфіденційність інформації, що стосується приватного життя, честі та гідності виборців та яка стала відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків; з повагою ставитись до прав, обов'язків та законних інтересів виборців, їх об'єднань, не допускати проявів бюрократизму та байдужості; сприяти доступу до публічної інформації; звітувати перед виборцями не рідше ніж 1 раз на рік);
- взаємодіяти з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування;
- сприяти встановленню професійних, конструктивних відносин з органами, що представляють інші гілки влади;
- бути коректними та ввічливими у спілкуванні з державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування;
- залучати до діяльності органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування виключно тільки для виконання повноважень;
- забороняється використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі

- використовувати будь – яке державне чи комунальне майно в приватних інтересах;
- не принижувати честі й гідності виборців, інших депутатів, посадових і службових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій;
  - зовнішній вигляд має відповідати меті, завданням, темі зустрічі чи події в якій бере участь виборна особа;
  - дотримуватися правил поведінки на засіданнях ради, при роботі в комісіях, зокрема: дотримуватися регламенту відповідної ради; постійно бути присутніми на засіданнях ради, при роботі в комісіях. У разі відсутності депутата більше, як на трьох засіданнях поспіль без поважних причин, питання підлягає розгляду на Комісії.
  - не допускати образливих висловлювань, не використовувати у публічних виступах недостовірні або неперевірені відомості стосовно органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ і організацій, їх керівників та інших посадових чи службових осіб, депутатських груп, фракцій, окремих депутатів місцевих рад;
  - утримуватись від будь – яких гонорарів, подарунків, винагород безпосередньо чи опосередковано за дії, пов'язані зі здійсненням повноважень;
  - відмовлятися від подарунків для себе чи близьких їм осіб від юридичних чи фізичних осіб;
  - передати органу місцевого самоврядування дарунки, одержані особою, як дарунки територіальній громаді;
  - відкидати пропозиції про незаконні послуги;
  - у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка, невідкладно вжити заходів. А саме: 1) відмовитися від пропозиції; 2) за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію; 3) залучити свідків, якщо це можливо, у тому числі з – поміж співробітників, колег; 4) письмово повідомити про пропозицію раду;
  - дозволено одержувати подарунки у вигляді:
    - ділових подарунків (сувенірів);
    - проявів гостинності (запрошення на каву або вечерю), які використовуються для налагодження добрих ділових стосунків і зміцнення їх у скромних масштабах;
    - подарунків від близьких осіб;
    - подарунків у вигляді загальнодоступних знижок на товари, послуги;
    - демонструвати своєю поведінкою нетерпимість до будь – яких проявів корупції;
  - в установленому законом порядку щороку декларувати свої доходи;
  -

Структуру статусу депутата сільської ради складають такі основні елементи:

1. функції (основні напрями й види діяльності) депутата;
2. форми роботи і повноваження (права й обов'язки) депутата;
3. гарантії реалізації депутатських повноважень;

4. відповідальність депутата.

Найважливішою функцією депутата сільської, селищної ради є представницька функція. Як представник інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу депутат сільської, селищної ради зобов'язаний виражати і захищати інтереси відповідної територіальної громади та її частини - виборців свого виборчого округу, виконувати їх доручення в межах своїх повноважень, наданих законом, брати активну участь у здійсненні місцевого самоврядування.

В И Т Я Г І З

ЗАКОНУ УКРАЇНИ

Про статус депутатів місцевих рад

Стаття 10. Обов'язки депутата місцевої ради у виборчому окрузі

1. У виборчому окрузі депутат місцевої ради зобов'язаний:
  - підтримувати зв'язок з виборцями, відповідною територіальною громадою, трудовими колективами і громадськими організаціями, які висунули його кандидатом у депутати місцевої ради, а також колективами інших підприємств, установ, організацій, незалежно від форми власності, органами місцевого самоврядування, місцевими органами виконавчої влади, розташованими на відповідній території;
  - не рідше одного разу на півріччя інформувати виборців про роботу місцевої ради та її органів, про виконання планів і програм економічного і соціального розвитку, інших місцевих програм, місцевого бюджету, рішень ради і доручень виборців;
  - брати участь у громадських слуханнях з питань, що стосуються його виборчого округу, в організації виконання рішень ради та її органів, доручень виборців, у масових заходах, що проводяться органами місцевого самоврядування на території громади або виборчого округу;
  - вивчати громадську думку; вивчати потреби територіальної громади, інформувати про них раду та її органи, брати безпосередню участь у їх вирішенні;
  - визначити і оприлюднити дні, години та місце прийому виборців, інших громадян; вести регулярний, не рідше одного разу на місяць, прийом виборців, розглядати пропозиції, звернення, заяви і скарги членів територіальної громади, вживати заходів щодо забезпечення їх оперативного вирішення.
2. Депутат місцевої ради, який не виправдав довір'я виборців, може бути в будь-який час відкликаний ними у встановленому цим Законом порядку.

Стаття 11. Права депутата місцевої ради у виборчому окрузі

1. У виборчому окрузі депутат місцевої ради має право:

- офіційно представляти виборців свого виборчого округу та інтереси територіальної громади в місцевих органах виконавчої влади, відповідних органах місцевого самоврядування, підприємствах, установах і організаціях незалежно від форми власності з питань, що належать до відання органів місцевого самоврядування відповідного рівня;
- брати участь з правом дорадчого голосу у засіданнях інших місцевих рад та їх органів, загальних зборах громадян за місцем проживання, засіданнях органів самоорганізації населення, що проводяться в межах території його виборчого округу;
- порушувати перед органами і організаціями, передбаченими пунктом 1 частини першої цієї статті, та їх посадовими особами, а також керівниками правоохоронних та контролюючих органів питання, що зачіпають інтереси виборців, та вимагати їх вирішення;
- доступу до засобів масової інформації комунальної форми власності з метою оприлюднення результатів власної депутатської діяльності та інформування про роботу ради в порядку, встановленому відповідною радою;
- вносити на розгляд органів і організацій, передбачених пунктом 1 частини першої цієї статті, та їх посадових осіб пропозиції з питань, пов'язаних з його депутатськими повноваженнями у виборчому окрузі відповідно до закону, брати участь у їх розгляді.

2. При здійсненні депутатських повноважень депутат місцевої ради має також право:

- на депутатське звернення, депутатський запит, депутатське запитання;
- на невідкладний прийом;
- вимагати усунення порушень законності і встановлення правового порядку.

3. Депутат місцевої ради є відповідальним перед виборцями свого виборчого округу і їм підзвітним. У своїй роботі у виборчому окрузі взаємодіє з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, органами самоорганізації населення, трудовими колективами, об'єднаннями громадян.

Стаття 18. Обов'язки депутата місцевої ради у раді та її органах

Депутат місцевої ради зобов'язаний:

- додержуватися Конституції (254к/96-ВР) та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, регламенту ради та інших нормативно-правових актів, що визначають порядок діяльності ради та її органів;
- брати участь у роботі ради, постійних комісій та інших її органів, до

складу яких він входить, всебічно сприяти виконанню їх рішень;

- виконувати доручення ради, її органів, сільського, селищного, міського голови чи голови ради; інформувати їх про виконання доручень.

Стаття 19. Права депутата місцевої ради у раді та її органах

1. Депутат місцевої ради користується правом ухвального голосу з усіх питань, що розглядаються на засіданнях ради та її органів, до складу яких він входить. Депутат місцевої ради набуває права ухвального голосу з моменту визнання його повноважень. Кожний депутат місцевої ради у раді та її органах, до складу яких він входить, має один голос. Депутат місцевої ради, який не входить до складу відповідного органу ради, може брати участь у його роботі з правом дорадчого голосу.

2. Депутат місцевої ради має право:

- обирати і бути обраним до органів відповідної ради;
- офіційно представляти виборців у відповідній раді та її органах;
- пропонувати питання для розгляду їх радою та її органами;
- вносити пропозиції і зауваження до порядку денного засідань ради та її органів, порядку розгляду обговорюваних питань та їх суті;
- вносити на розгляд ради та її органів пропозиції з питань, пов'язаних з його депутатською діяльністю;
- вносити на розгляд ради та її органів проекти рішень з питань, що належать до їх відання, поправки до них;
- висловлюватися щодо персонального складу утворених радою органів і кандидатур посадових осіб, які обираються, призначаються або затверджуються радою;
- порушувати питання про недовіру сільському, селищному, міському голові, розпуск органів, утворених радою, та звільнення посадових осіб місцевого самоврядування;
- брати участь у дебатах, звертатися із запитам, ставити запитання доповідачам, співдоповідачам, головуєчому на засіданні;
- вносити пропозиції про заслуховування на пленарному засіданні ради звіту чи інформації будь-якого органу або посадової особи, підзвітних чи підконтрольних раді, а також з питань, що віднесені до компетенції ради, інших органів і посадових осіб, які діють на її території;
- порушувати в раді та її органах питання про необхідність перевірки роботи підзвітних та підконтрольних раді органів, підприємств, установ, організацій;

- виступати з обґрунтуванням своїх пропозицій та з мотивів голосування, давати довідки;
  - ознайомлюватися з текстами виступів у стенограмах чи протоколах засідань ради та її органів до їх опублікування;
  - оголошувати на засіданнях ради та її органів тексти звернень, заяв, пропозицій громадян або їх об'єднань, якщо вони мають суспільне значення;
  - об'єднуватися з іншими депутатами місцевої ради в депутатські групи, фракції, які діють відповідно до регламенту ради.
3. Депутат місцевої ради може передати головному тексти свого невіголошеного виступу, пропозицій і зауважень з обговорюваного питання для включення до протоколу засідання ради або її органу, в якому він бере участь.
4. Порядок реалізації зазначених прав депутатів місцевих рад визначається цим Законом, іншими законами України, які регулюють діяльність місцевих рад та їх органів, а також регламентом відповідної ради.